

נטופית רפואית נמצאה מחדש באחו בנימינה

נעם עביצל noam68@zahav.net.il

בהשתתפות אורי פרגמן-ספיר ומערכת כלנית

תקציר: נטופית רפואית *Althaea officinalis* לא נצפתה באחו בנימינה מאז 1932 ומאז - נחשבה כנכחדה במישור החוף. אנו מדווחים על מציאתה מחדש באתר זה בצפון השרון.

=====

נטופית רפואית *Althaea officinalis* נצפתה בסיור ב - 3/9/2016 בחלקו המערבי והביצתי של אחו בנימינה. נמצא שיח בודד גדול, פורח ומרשים שלא היה קשה לזהותו כנטופית רפואית, מין בסכנת הכחדה שלא נראה שנים ארוכות בארץ. הצמח נראה כשיח גדול שגובהו ורוחבו כ-2 מ' והיה בשיא פריחה, וסביבו צמחיית בתי גידול לחים עם שפע פריחה של **שנית גדולה, נענה משובלת, ערברבה שעירה, מדד זוחל** ועוד. יש לציין שחלקו המערבי של אחו בנימינה לא מטויל בעיקר בשל העובדה שהיה מוצף בשנים האחרונות. לאחרונה ניתן היה לשוטט שם ולגלות במקום שפע פריחה ובכלל זה את הנטופית. חיפוש יסודי אחר עוד פרטים בשטח לא הניב תוצאות.

נטופית רפואית. צילום: נעם עביצל ©

לפי הספר האדום (שמידע וחוב' 2011), מין זה נמצא בארץ בסכנת הכחדה חמורה (מספר אדום 6.8). מרבית האוכלוסיות אשר גדלו בעבר בבתי גידול לחים נכחדו בגלל ההתייבשות והזיהום של מקווי המים. בעת כתיבת הספר האדום, הצמח היה ידוע רק פרט אחד באחו

גון בעמק החולה, אשר תועד פעם אחרונה ב-2002 וייתכן שגם משם נכחד. האיסוף האחרון לעשבייה באיזור בנימינה הוא של אלכסנדר איג משנת 1923, וממקומות קרובים יש איסופים משנות ה-20 של המאה הקודמת גם בחדרה, גן שמואל ומביצת הכבארה. השאלה היא האם האוכלוסייה שתועדה בעבר המשיכה את קיומה בדרך כלשהי ורק לא נסקרה ולא תועדה לאחר מכן, או שמדובר בהתבססות חדשה שמקורה בהפצה ארוכת טווח? יש לזכור ש**נטופית רפואית** היא מין של בתי גידול לחים באזורים יותר גשומים וקרים באירופה ובאסיה שמצפון לישראל עם תפוצה גיאוגרפית רציפה, ואילו בארץ ובמזרח התיכון בכלל - תפוצתה מקוטעת. האפשרות של הגעה חדשה של זרעים מהצפון בעזרת עופות מים אפשרית, בדומה לעוד צמחים של מעונות לחים הנפוצים מאד בחגורה אקלימית קרה ויותר (**קרד שסוע**, **קערורית הביצות**) המופיעים בצורה אפיזודית בבתי גידול לחים אך אינם מתבססים באופן קבוע. במקרה של **נטופית רפואית**, סביר (אך לא ודאי לחלוטין) שנכחותה בארץ לא הייתה אפיזודית שכן בעבר גדלו בארץ כ-10 אוכלוסיות קבועות שתועדו במקומות שונים לאורך שנים ארוכות. עם זאת אין להוציא מכלל אפשרות שהפרט שנמצא מצביע על ייסוד אוכלוסייה חדשה ממקור כלשהו של הפצת זרעים, ובאותה מידה ייתכן גם שהתרחשה התחדשות מניצנים מתוך אבר תת-קרקעי שהיה רדום שנים רבות.

נטופית רפואית. צילום: נעם עביצל ©

חשוב לעקוב אחר הצמח היחיד שנמצא ולראות האם הוא מייצר זרעים, האם הם פוריים והאם יש המשכיות של קיום פרטים באחו בנימינה גם בשנים הבאות.

מידע מלא על **נטופית רפואית** - ראו בכרך ב' של הספר האדום: שמידע, פולק ופרגמן-ספיר (2011) בעמודים 690-691.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: עביצל נ 2016 נטופית רפואית *Althaea officinalis* נמצאה מחדש באחו בנימינה,
חדשות בוטניות, כתב-עת "כלנית" מספר 3.

[נטופית רפואית *Althaea officinalis* נמצאה מחדש באחו בנימינה](#)